

Stručni rad

IDENTIFICIRANJE SPOSOBNIJIH UČENIKA U OSNOVNOJ ŠKOLI

Maja Obrenović Ovčar

OŠ Frana Roša Celje, Cesta na Dobrovo 114, Celje

Sažetak

Poticažno okruženje za učenje ima velik utjecaj na razvoj i talent. Samo kvalitetni poticaji za učenje mogu omogućiti razvoj sposobnosti učenika u učionici u skladu s njihovim predispozicijama. Zadatak učitelja je prilagoditi aktivnosti u učionici sposobnostima učenika tako da ih razvijaju u potpunosti. Mora im osigurati odgovarajuće uvjete za odgoj i obrazovanje prilagođavanjem njihovih sadržaja, oblika i metoda rada. Prikladno i kvalitetno planiranje nastave također uključuje prepoznavanje nadarenih učenika. Istraživanja pokazuju da daroviti učenici imaju određene osobine ličnosti koje se ne mogu naći kod drugih učenika ili su izraženije kod nadarenih učenika. Takve studente treba identificirati što je prije moguće kako bi im se mogli pružiti primjereniji uvjeti za razvoj. Daroviti učenici koji su pokazali izvanredna postignuća ili imaju potencijala u intelektualnom, kreativnom, posebno akademskom, voditeljskom ili umjetničkom području trebaju uz redoviti školski program prilagođene programe i aktivnosti.

Ključne riječi: igra, talent, osnovna škola, učenici.

1. Uvod

Ujednačena definicija talenta ne može se naći u stručnoj literaturi. Talent se očituje u raznim oblicima i rasponima. Najčešće kažemo da su talentirani učenici oni koji ili u vrtiću ili u školi pokazuju visoke potencijale ili. postignuća u intelektualnom, kreativnom, posebno akademskom, menadžerskom i / ili umjetničkom području. To znači da talentiranima smatramo i one s stvarno visokim postignućima, kao i one koji imaju samo potencijal za iznimna postignuća. Talent se razumijeva kao zbroj urođenih i stečenih čimbenika koji omogućuju natprosječne stvarne ili latentne, osobno ili društveno korisne tvorevine u jednom ili više područja.

2. Središnji dio

Za visoke opće sposobnosti, koje omogućuju postizanje izvrsnih rezultata, obično koristimo izraz "talent", a za visoko specifične sposobnosti izraz "talent". O talentu govorimo kada učenik postigne iznimna postignuća u pojedinim područjima (npr. Glazba, umjetnost). Da bi učenik mogao izraziti svoje sposobnosti, važno je da ima razvijene radne navike, ustrajan je i prima roditeljsku potporu. Škola tim učenicima pruža odgovarajuće uvjete za odgoj i obrazovanje prilagođavanjem njihovih sadržaja, metoda i oblika rada i omogućavanjem uključivanja u dodatnu nastavu, druge oblike individualne i grupne pomoći i druge oblike rada. Aktivnosti u vezi s otkrivanjem i radom s nadarenim učenicima vodi savjetodavna služba u suradnji s učenicima, roditeljima, razrednicima i ostalim mentorima učitelja.

Winner u svojoj je knjizi opisala tri tipične karakteristike darovite djece. Kaže da talentirane ljude karakteriziraju[1]:

- PREMATURNI RAZVOJ

Prve korake u svladavanju područja nadareni čine brže nego obično. Ta djeca napreduju brže od prosječne djece, jer mogu izuzetno dobro učiti na terenu. Pojam polje odnosi se na organizirana područja: glazba, umjetnost, jezici, matematika, gimnastika.

- TRAJAJU SAMO VAS

Uče brže i kvalitativno drugačije od prosječne djece. Kod odraslih traže minimalnu pomoć i mentorstvo u svladavanju područja u kojem su aktivni, jer uglavnom uče samostalno. Nova otkrića za njih su uzbudljivo i motivirajuće sredstvo, a svako takvo otkriće odvodi dijete korak dalje.

- ŽELJA ZA KONTROLOM

Darovita djeca motivirana su da shvate značenje područja u kojem pokazuju znakove preranog razvoja. Izražavaju intenzivan interes, imaju sposobnost oštrog fokusiranja, jer su zaokupljeni učenjem na način da gube osjećaj za vanjski svijet.

Stručno vijeće Republike Slovenije za opće obrazovanje 1999. godine usvojilo je koncept nadarenih - otkrivanje i rad s nadarenima u osnovnoj školi. Istraživanja

pokazuju da daroviti učenici imaju određene osobine ličnosti koje se ne mogu naći kod drugih učenika ili su izraženije kod nadarenih učenika. Međutim, ti studenti nisu neka homogena skupina, ali postoje i razlike unutar darovite skupine.

Pri razvoju posebnih programa za darovite treba posebno uzeti u obzir sljedeće uvjete [3]:

- da odabrana metoda stavlja dovoljan naglasak na razvoj viših misaonih procesa i koncepata,
- da je metoda fleksibilna i dovoljno otvorena da djetetu omogući da se razvija vlastitim tempom,
- pružiti okruženje za učenje koje djetetu pruža i emocionalnu sigurnost i intelektualne izazove,
- da odabrana metoda neće otuđiti dijete od vršnjaka ili negativno utjecati na daljnje učenje, što bi moglo dovesti do dosade zbog ponavljajućih obrazaca,
- da odabrana metoda daje prednost procesu prilagođenom djetetu.

Rad u prvoj trijadi odvija se unutar roditeljskog razreda. U slučaju samostalnog učenja, dopunske nastave, izvannastavnih aktivnosti, preporučuje se samo povremeno odvajanje nadarenih učenika iz razreda. U drugoj i trećoj trijadi rad s nadarenima proteže se i na neke druge oblike, uglavnom organizirane u okviru fleksibilne i djelomične vanjske diferencijacije. Školski psiholog provodi test sposobnosti i kreativnosti. Roditelji moraju dobiti roditeljski pristanak u prvoj trijadi kako bi nadarene učenike uključili u dodatne oblike rada, a mišljenje učenika mora se uzeti u obzir i u drugoj i trećoj trijadi. Upoznavanje i mišljenje roditelja posljednja je faza otkrivanja darovitih ljudi, kada savjetodavna služba zajedno s razrednikom obavještava roditelje da je njihovo dijete prepoznato kao nadareno te dobiva i njihovo mišljenje o djetetu. Nalaz da je dijete nadareno dolazi na sastanku učiteljskog osoblja u učionici, kojemu također prisustvuje savjetodavna služba i koordinator za rad s nadarenima. Rad s nadarenim učenicima trebao bi se odvijati na nekoliko razina, tijekom predavanja u razredu, u dodatnoj nastavi, izvannastavnim aktivnostima u akademskim, socijalnim, sportskim i umjetničkim programima. Uz navedeno, dobro je da stariji studenti prate i promoviraju svoje interese te postupno razvijaju složenost svojih aktivnosti (seminarski zadaci, istraživački zadaci, natjecanja). Otkriveni nadareni studenti kontinuirano se prate - dijagnostika procesa. Dokumentacija o nadarenim učenicima arhivira se u školi i njome upravlja školsko savjetovalište [6]. Moramo potaknuti studente da se integriraju u vanjske institucije u kojima mogu vježbati svoje talente.

Smatra se da nadarena djeca obično uče lako i brzo, ustrajna su, postavljaju puno pitanja i izuzetno su znatiželjna. Imaju smisla za humor i otvoreni su za nove, glupe ideje. Uz to, obično koriste rječnik širokog opsega, produbljen i zahtjevan, a karakterizira ga mentalna fleksibilnost i oštro i kritičko promatranje. Sposobni su za trajne koncentracije i imaju originalan pristup rješavanju problema. Njihovo je opće obrazovanje opsežno, strastveno se prepuštaju zanimljivim problemskim zadacima, žele ih dovršiti do savršenstva, a dosadili su im rutinski i mehanički zadaci. Zanimaju ih problemi odraslih, puno se bave moralnim konceptima. Daju neobične, rijetke i jasne

odgovore. Ne boje se biti drugačiji (posebno u kognitivnom smislu). Kritični su prema sebi i drugima, imaju visoko razvijenu empatiju, visoko samopouzdanje i samopoštovanje, emocionalno su uravnoteženi i veseli.

3. Zaključak

U našoj školi želimo učenicima omogućiti da razviju svoja jaka područja. Iz bogate ponude škole biraju aktivnosti u kojima uživaju. Nizom različitih aktivnosti želimo potaknuti kreativnost, neovisnost, suradnju i odgovornost prema sebi i društvu. Svaki učenik tako ima priliku razviti svoja jaka područja, talente i talente te svojim postignućima koristiti sebi i široj zajednici.

4. Literatura

- [1.]Ellen Winner (2005). Nadarjeni otroci, miti in resničnost.
- [2.]Ferbežer, I., Težak, S., Korez, I. (2008). Samopodoba nadarjenih otrok. Radovljica, Didakta.
- [3.]George, D. (1997). Nadarjeni otrok kot izziv. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- [4.]Horvat L. in Magajna, L. (1987), Razvojna psihologija. Ljubljana: DZS.
- [5.]Koncept Odkrivanje in delo z nadarjenimi učenci v devetletni osnovni šoli (1999), Ljubljana,
- [6.]Žagar, D. (2012). Drugačni učenci.